

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-25 מחנות קיץ – כללי

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה עוסק בהנחיות כלליות לניהול מחנה. הוא מגדיר את המושגים הקשורים לנושא ומסביר במפורט את חובותיו של מנהל המחנה ואת תהליך הכשרתו טרם כניסתו לתהליך ההכנות לפעילות. בסעיף הסבר מפורט של תהליכי הרישוי של המחנה והגדרת תפקידים. מטרתו של סעיף זה היא לסייע למנהל המחנה לבנות את סגל ההדרכה ולהכשיר אותו וללמוד את תהליכי הרישוי של המחנה והפיקוח של המשרד ורשויות החוק עליו.

1.2 מטרת הפרסום

א. התוקף: החל מ-1 באפריל 2011

ב. התחולה: ילדים מכיתות ג'–י"ב

ג. הסטטוס: החלפה

ד. חוזרים קודמים באותו נושא

סעיף 7.11-18, "קייטנות ומחנות קיץ – כללי", בחוזר הוראות הקבע [\(ט/8ג\)](#) – מבוטל; וכן כל ההוראות הקודמות בנושא מחנות קיץ – מבוטלות.

ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים

- סעיפים 6.2-24 עד 6.2-27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ-בית-ספרית" – בתוקף
- סעיף 6.2.28 בחוזר סה/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2.24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – בתוקף.

1.3 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים במחנות: מנהלי המחנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי ומפקחי מינהל החברה והנוער במטה ובמחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא מחנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא המחנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משרת ישראל, נציבות שירותי הכבאות וההצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.4 יישום ומעקב

- מינהל החברה והנוער באמצעות מפקחים יבצע פיקוח ובקרה מדגמית על המחנות.
- פקחי הטיולים במשרד, קציני הביטחון וממוני הבטיחות המחוזיים יערכו סיורים מדגמיים כדי לעקוב אחר מימוש ההנחיות וההוראות להפעלת מחנות.
- הוועדה הבין-משרדית הארצית וועדות בין-משרדיות מחוזיות תערוכנה דיונים ותקיימנה סיורים מקצועיים ללימוד ולעדכון.

1.5 הגורם האחראי

א. שם היחידה: מינהל החברה והנוער, תחום נוער וקהילה

ב. בעלי התפקידים

- המפקח הארצי למחנות
- מנהל המחלקה לתנועות נוער ולמתנדבי שנת שירות

ג. מספרי הטלפון

- 02-5603795
- 02-5603172 ו-02-5603172

ד. הדואר האלקטרוני

- iritbr@education.gov.il
- dayael@education.gov.il

1.6 נספחים

נספח א: [טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום מחנה](#)

נספח ב: [דוח ביקור מפקח במחנה](#)

נספח ג: [הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם.](#)

2. רקע

הפעילות במחנה מתאפיינת בדרך כלל בשהייה בחורשה או ביער מחוץ לתחום היישוב, במשך כמה ימים, ובמסגרתה החניכים חווים מגוון פעילויות אתגר הכוללות בנייה מחנאית, פעילויות שדה וספורט ופעילויות חברה ויצירה. הפעילות המחנאית היא אחת מנקודות השיא של החינוך הבלתי פורמאלי. במשך זמן קצר יחסית, של כמה ימים, החניך נחשף לפעילויות המחייבות עבודת צוות, עזרה הדדית, אחריות לזולת, התנהגות תומכת בטיחות, משמעת ויכולת הסתגלות לחיי שדה בסביבה חדשה ושונה מהסביבה המוכרת, תוך אפשרות לפיתוח מנהיגות בערוצים חדשים הנובעים מהתנאים הבלתי-ישגתיים שהחניך נחשף אליהם ולחינוך להכרת הארץ ולהבתה.

הפעילות המחנאית מתקיימת בחופשות מאז ראשיתו של החינוך העברי בארץ ישראל ומאפיינת את פעילותן החינוכית הן של הרשויות המקומיות והן של תנועות הנוער. המסגרת המחנאית טומנת בחובה פוטנציאל חינוכי רב למימוש ערכים ותכנים שהחניכים נחשפו אליהם במהלך השנה כולה. יחד עם זאת, המסגרת המחנאית מחייבת הכנה מוקדמת ומדוקדקת כדי שהערכים החשובים שנמנו יוכלו לבוא לידי ביטוי במסגרת מוגנת ובטוחה לחניכים.

מנהל המחנה נדרש למיומנויות בתחומים חינוכיים וארגוניים, ועליו לתת את הדעת ולהיערך למגוון נושאים בתחומים שונים כגון התכנית החינוכית של המחנה, סידורי הביטחון, הבטיחות, הרפואה והתברואה, רישוי העסק ועוד, דבר המחייב הכנה ותכנון מוקדמים ומדוקדקים.

כדי שהפעילות במחנה תתנהל באופן בטוח ומוצלח יש צורך בשילוב נכון בין סיפוק צרכיו של החניך, בין נקיטת הזהירות המתחייבת ובין יישום התכנים הפדגוגיים שהוגדרו בעת תכנון הפעילות. כמו כן נדרשים ניסיון והתמקצעות.

ההוראות וההנחיות בחוזר זה באות להוסיף על הוראות החוק ועל התקנות המפורטות שפורסמו בידי משרדי הבריאות, הפנים והחינוך, כמפורט להלן:

- חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990 (להלן – חוק הקייטנות)
- תקנות הקייטנות (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994 (להלן – תקנות הקייטנות)
- חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק רישוי עסקים)
- תקנות רישוי עסקים (תנאים תברואתיים לקייטנות ומחנות נופש), התשל"ו-1975 (להלן – תקנות רישוי עסקים)

- החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 (להלן – החוק למניעת העסקה של עברייני מין)
 - התקנות למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים (אישור משטרה), התשס"ג-2003.
- מחנה לפי הגדרתו החוקית הוא קייטנה טעונה רישוי לפי חוק רישוי עסקים, ולכן על כל מפעיל מחנה לקבל את אישור הרשות המקומית לפי חוק רישוי עסקים.

3. הגדרות

- 3.1 **מחנה:** מקום שמתנהלת בו פעילות יום ולילה מאורגנת של נופש וחברה, אשר הוכרזה כמחנה לקבוצה המונה 11 ילדים לפחות, במבני קבע או במבנים קלים שהוקמו למטרה זו לתקופה זמנית, או בשטח פתוח, במשך תקופה קצובה של מעל ליומיים, כולל לינה, בתקופה של חופשת לימודים מבית הספר ומגן הילדים.
- 3.2 **בעלות על מחנה:** אדם, לרבות תאגיד על פי דין ובכלל זה תנועת נוער, המקים מחנה ומנהל אותו.
- 3.3 **חלוץ:** קבוצת נוער השוהה עם מדריכה הבוגרים בשטח המחנה העתידי לצורך הקמתו הפיזית. החניכים בחלוץ יהיו בוגרי כיתה ח' ומעלה. שהיית החלוץ בשטח אינה מחייבת רישוי עסק אך מחייבת אישורים מהגורמים האלה: האגף לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום של משרד החינוך, משרד הבריאות, שירותי הכיבוי וההצלה, הרשות המקומית ומשטרת ישראל. שהיית החלוץ בשטח תהיפך למחנה רק לאחר קבלת רישוי עסק מהרשות המקומית.
- 3.4 **מאסף:** קבוצת נוער השוהה בשטח המחנה שהסתיים לצורך פירוקו.
- 3.5 **מתקן מחנאי:** מתקן שדה ארעי המוקם במסגרת פעילות מחנה קיץ, העשוי עץ, צינורות מתכת, חבלים ואמצעי חיבור אחרים ואשר גובהו המרבי 4 מ'.
- 3.6 **מתקן מחנאי הנדסי:** מתקן שדה ארעי המוקם במסגרת פעילות מחנה קיץ, העשוי עץ, צינורות מתכת, חבלים ואמצעי חיבור אחרים ואמצעי עגינה שונים ואשר גובהו המרבי 6 מ'.
- 3.7 **צינור:** צינור מתכת שעוביו 0.5–3 צול.
- 3.8 **הנחיית שיפור:** הנחיה המפורסמת בכתב בידי יועץ הבטיחות ועל פי שיקול דעתו אם הוא נוכח כי דרישות חוזר המנכ"ל להבטחת הבטיחות אינן מקוימות. פרק הזמן שיינתן לתיקון המתקן ולשיפורו לא יעלה על 24 שעות. בשעות אלו
- אין להשתמש במתקן כדי להשלים את הפעולות המתקנות המפורטות בהנחיה (הנוסח הקבוע של הנחיית שיפור מופיע בנספח ב של [סעיף 7.11–19 בחוזר זה \(ט/8/ג\)](#)).
- 3.9 **הנחיית בטיחות:** הנחיה המפורסמת בכתב בידי יועץ הבטיחות ועל פי שיקול דעתו אם הוא נוכח כי שהייה במקום כלשהו במחנה או שימוש במתקן כלשהו המצוי בשטחו עלולים להיות מסוכנים. הנחיית הבטיחות מורה כי יש להפסיק לאלתר את השהייה במקום או את השימוש במתקן (הנוסח הקבוע של הנחיית בטיחות מופיע בנספח ג של [סעיף 7.11–20 בחוזר זה \(ט/8/ג\)](#)).
- 3.10 **קב"ט המחוז:** מנהל המחלקה לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום במחוז האזורי של משרד החינוך.
- 3.11 **הממונה על הבטיחות במחוז:** הממונה על הבטיחות במחוז האזורי של משרד החינוך.
- 3.12 **מנהל המחנה:** אדם שעל שמו הוצא הרישיון והאישור החינוכי לניהול המחנה ושעבר הסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה. מנהל המחנה אחראי על המחנה ועל הפעלתו בהתאם להוראות כל דין ולאמור בחוזר זה. מתוקף אחריותו על מנהל המחנה להיות נוכח במקום במשך כל זמן הפעילות. אם עליו להתלוות לפעילות מחוץ לתחום המחנה, ימלא את מקומו סגן מנהל המחנה.
- 3.13 **סגן מנהל המחנה:** מי שמסייע לניהול שגרת המחנה בהתאם להנחיות מנהל המחנה וממלא את מקומו של מנהל המחנה בהיעדרו ועבר הכשרה והסמכה של מנהלי מחנות בהתאם להנחיות חוזר זה.

- 3.14 **קב"ט המחנה:** אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את פעילות הביטחון במחנה ועבר הכשרה והסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 3.15 **רכז הבטיחות:** אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את פעילות הבטיחות במחנה ועבר הכשרה והסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 3.16 **רכז התברואה:** אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את הטיפול בתברואה במחנה ועבר הכשרה והסמכה בקורס רכזי תברואה במחנות נוער שנערך על ידי משרד הבריאות והוסמך.
- 3.17 **יועץ הבטיחות המחוזי:** איש בטיחות מקצועי מטעם משרד החינוך המופעל על ידי ממונה הבטיחות המחוזי. היועץ מאשר את כלל המחנות שבתחום המחוז ומבצע ביקורות, ויש לו סמכות לעצור פעילות או לסגור מתקן בהתאם למפורט בחוזר זה.
- 3.18 **מדריך:** בוגר כיתות י"ב שהשתתף בקורס הדרכה של מינהל חברה והנוער במשרד החינוך או בקורס של תנועת נוער כלשהי והוא על ניסיון בעבודה עם נוער (להלן – מד"ץ). חניכים בקורס מד"צים שטרם סיימו את הקורס לא יועסקו כמדריכים מן המניין בשכר או בהתנדבות.
- 3.19 **הורים:** לרבות אפוטרופוס על פי דין של הילד וכל אדם שהילד נמצא ברשותו, בפיקוחו או בהשגחתו.
- 3.20 **מדריך בוגר:** מדריך בן 18 ומעלה.
- 3.21 **מדריך מקצועי:** מדריך המלמד נושא מסוים בקייטנה (ריתמוזיקה, ציור, אמנות, מחול, דרמה, שחייה, רכיבה על סוסים וכד'). המדריך המקצועי פועל בפרקי זמן קצובים ואינו חייב להימצא בקייטנה במשך כל שעות הפעילות.

4. בעלי התפקידים במחנה

4.1 תנאי הסף לבעלי התפקידים

- 4.1.1 **מנהל מחנה או סגן מנהל מחנה:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם העונה על אחד או יותר מתנאים אלו:
- א. בעל תעודה של מורה או מדריך מוסמך לפחות, בעל ותק וניסיון של 3 שנים לפחות כבגיר בהוראה או בהדרכה של ילדים ונוער, שהוכשר והוסמך בהתאם להוראות חוזר זה.
- ב. בוגר אחד מקורסי ההכוון המאושרים על ידי מינהל חברה ונוער במשרד החינוך שהוכשר והוסמך בהתאם להוראות חוזר זה.
- ג. אדם המשמש בתפקיד הדרכה והוא בעל ותק וניסיון של 3 שנים לפחות בהוראה או בהדרכה של ילדים ונוער בגופים המפוקחים או נתמכים על ידי מינהל חברה ונוער, בתנאי שפעילות זו היא פעילות המשך של פעילותו עם אוכלוסייה דומה והוא בעל תעודה בתוקף שהנפיק מינהל חברה ונוער המעידה על כשירותו לתפקיד זה.
- 4.1.2 **מדריך:** בתפקיד זה רשאי לשמש מורה, מדריך מוסמך, מדריך בלתי מוסמך, סטודנט בעל ניסיון בהדרכת בני נוער, תלמיד סמינר ומדריך צעיר. המדריך יעבור הכשרה בהתאם להנחיות חוזר זה.
- 4.1.3 **מדריך מקצועי** (מדריך אופניים, מדריך גלישה וכד'): בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם בעל הכשרה ותעודת הסמכה מוכרת בתחום מקצועיותו.
- 4.1.4 **קב"ט המחנה:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שאושר בידי מנהל המחנה, בעל דרגת קצונה (במילואים) או בעל דרגת סמ"ר ומעלה בצה"ל (במילואים), בוגר תפקיד פיקודי באחת מהיחידות הלוחמות בצה"ל ושעבר הכשרה והסמכה בהתאם. במקרים מיוחדים, כשהמועמד אינו עומד בקריטריונים אלו, הוא יאושר על ידי קב"ט המחנה.

- 4.1.5 **רכז הבטיחות:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שהיה מדריך במחנה לפחות 3 שנים ועבר הכשרה והסמכה בהתאם.
- 4.1.6 **רכז התברואה:** בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שעבר הכשרה והסמכה בהתאם.

4.2 הכשרה והסמכה של בעלי התפקידים במחנה

לפני קיום המחנה יקפיד מנהל המחנה כי בעלי התפקידים השונים ישתתפו בהשתלמויות הרלוונטיות המתקיימות מטעם משרד החינוך ומשרד הבריאות. להלן פירוט ההשתלמויות שעל כל בעל תפקיד לעבור:

- 4.2.1 מנהל המחנה וסגנו יעברו השתלמות בת 8 שעות מטעם משרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה:
- א. תכנית חינוכית במחנה
 - ב. תהליך רישוי מחנה
 - ג. ביטחון
 - ד. בטיחות
 - ה. תברואה
 - ו. רפואה ועזרה ראשונה.
- בסיום ההשתלמות ייערך מבחן מסכם לכל המשתתפים.
- 4.2.2 רכז הבטיחות יעבור השתלמות בת 8 שעות שתאורגן בידי אגף הביטחון והבטיחות במשרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה:
- א. ניהול הבטיחות במחנה
 - ב. תכנית הבטיחות במחנה
 - ג. תהליך קבלת אישור בטיחות מטעם משרד החינוך
 - ד. בעלי תפקידים במחנה ואחריותם בנושא הבטיחות
 - ה. בטיחות בהקמת מתקני מחנאות
 - ו. ניתוח אירוע ולקחים שנלמדו בעבר.
- מומלץ שגם המנהלים יעברו השתלמות של רכזי בטיחות במחנה.
- 4.2.3 המדריכים יעברו השתלמות בת 16 שעות שתאורגן בידי הבעלות ותכלול את הנושאים האלה:
- א. עקרונות ההדרכה לגיל הצעיר ולגיל הבוגר במחנה
 - ב. הקניית כלים ומתודות ייחודיים לתכנית המחנה
 - ג. היכרות עם תכנית המחנה בשטח המחנה במסגרת החלוץ
 - ד. ניהול שגרת מחנה
 - ה. פעולות ערב ולילה
 - ו. הנחיות חוזר המנכ"ל בדגש על ביטחון, בטיחות וגיהות
 - ז. הנחיות לטיול קצר, לגיחות לילה ולפעילות אתגרית
 - ח. רענון והנחיות לפעילות מחנאית ולבניית מתקנים ולאבטחתם והנחיות למצבי חירום אפשריים במחנה
 - ט. תכנית ההדרכה במחנה; ניהול והנחיה של כוח האדם במחנה.
- 4.2.4 קב"ט המחנה יעבור השתלמות בת 8 שעות שתאורגן בידי אגף הביטחון והבטיחות במשרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה:
- א. אבטחה ושגרת מחנה

ב. בניית תיק אבטחה במחנה

ג. מצבי חירום ונוהלי פינוי

ד. לקחים ודגשים.

4.2.5 רכז התברואה יעבור השתלמות במרכז ההדרכה של משרד הבריאות. ההשתלמות תנוהל בידי המפקח הארצי על בריאות הסביבה ותימשך ארבעה ימים. בסיום ההשתלמות יעברו המשתתפים מבחן מסכם. ההשתלמות בקורס זה מקנה אישור לרכז את נושא התברואה במחנות במשך חמש שנים; לאחר מכן יש צורך בהשתלמות נוספת.

4.3 חישוב כוחות ההדרכה במחנה

4.3.1 לכל קבוצה של 15 חניכים יתלווה מדריך אחד לפחות.

4.3.2 כנגד כל 40 חניכים יהיה נוכח מדריך בוגר אחד.

4.3.3 מנהל המחנה והמדריך הראשי אינם כלולים בחישוב מספר המדריכים.

4.3.4 מדריכים מקצועיים יכולים להיכלל בחישוב מספר המדריכים הבוגרים בתנאי שהם חלק ממערך ההדרכה הקבוע של המחנה.

4.4 קיום קשר עם גורמי חוץ מקצועיים

במשך כל ימי המחנה יקיים מנהלו קשר רציף עם הגורמים המקצועיים מטעם משרד הממשלה ומטעם הרשות המקומית המלווים את המחנה ויפעל בהתאם להנחיותיהם.

4.5 אישורים למחנה

4.5.1 קיומו של המחנה מותנה בקבלת רישיון עסק מהמחלקה לרישוי עסקים של הרשות המקומית או של המועצה האזורית. כדי לקבל רישיון זה על הנהלת המחנה להמציא אישורים מתאימים מהגורמים שלהלן:

א. המחלקה לתנועות הנוער במינהל החברה והנוער (אישור לתנועות נוער מוכרות): אישור זה מתייחס לתכנית החינוכית של המחנה ולכוח האדם בו וכולל את כל האישורים כפי שמופיעים בנספח א להלן (טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום מחנה).

ב. מנהל מינהל החברה והנוער במחוז (אישור למתנ"סים, לגופים פרטיים ולארגוני נוער): אישור זה מתייחס לתכנית החינוכית של המחנה ולכוח האדם בו וכולל את כל האישורים כפי שמופיעים בנספח א להלן (טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום מחנה).

ג. הקב"ט המחוזי: אישור זה מתייחס לתכנית האבטחה ולתיק הביטחון למחנה.

ד. יועץ הבטיחות המחוזי: אישור מתייחס לתנאי הבטיחות ולתכנית הבטיחות של המחנה.

ה. המפקח המחוזי או הנפת הממונה על בריאות הסביבה מטעם משרד הבריאות: אישור מתייחס לעמידת המחנה בדרישות הבריאות והתברואה המחייבות.

ו. מפקד תחנת הכבאות וההצלה באזור המחנה: אישור מתייחס לעמידה בדרישות הכבאות וההצלה.

ז. מהנדס הרשות המקומית או המועצה האזורית: אישור מתייחס לתקינותם של המבנים הארעיים והקבועים הנמצאים בשטח המחנה.

4.5.2 תהליך קבלת האישורים

להלן פירוט השלבים השונים בתהליך קבלת האישורים הנדרשים:

- א. **סיור מקדים:** חודש לפחות לפני פתיחת המחנה ייערך סיור מקדים בשטחו. הסיור ינוהל ויתואם על ידי מנהל המחנה. בסיור זה ישתתפו הקב"ט המחוזי, מנהל המחנה, נציג משרד הבריאות, יועץ הבטיחות המחוזי, נציג שירותי הכבאות וההצלה, ומומלץ גם נציג המועצה האזורית שהמחנה מתקיים בשטחה. בתום הסיור ייתן כל אחד מהגורמים המקצועיים למנהל המחנה רשימת הנחיות המגדירה את התנאים המחייבים להפעלתו. הנחיות אלו תתייחסנה לשני נושאים:
- 1) הכנת תשתית בסיסית לקליטת חלוץ שיבנה את תשתית המחנה
 - 2) הכנת תשתית מורחבת לקליטת הצוות החינוכי העיקרי המרכז והמורחב שיכין את התכנית החינוכית של המחנה וכן הכנה לקליטת החניכים ולהפעלת המחנה.
- בתום הסיור המקדים, כתנאי להגעת החלוץ, יתחייב מנהל המחנה בפני הגורמים המקצועיים למלא את דרישותיהם בכל הקשור לקליטת החלוץ. לאחר מכן ייתן יועץ הבטיחות למנהל המחנה אישור על קיום המבדק. (ראה בנספח א להלן, סעיף 8, "טופס אישור בטיחות למחנה – הודעה בדבר מבדק בטיחות מקדים").
- ב. **קבלת אישור חינוכי ממשד החינוך:** מנהל המחנה יקבל אישור על התכנית החינוכית של המחנה ממנהל המחלקה לתנועות נוער במינהל החברה והנוער או ממנהל מינהל החברה והנוער במחוז.
- ג. **שלב החלוץ:** בשלב הבא יגיע לשטח המחנה צוות חלוץ. צוות זה יעסוק בבניית התשתית הראשונית של המחנה בהתאם להנחיות שניתנו בידי הגורמים המקצועיים שהשתתפו בסיור המקדים של גורמי הרשות המקצועיים.
- ד. בתום שלב החלוץ, ולאחר שתמולאנה כל הנחיותיהם של הגורמים המקצועיים, יוזמנו הגורמים המקצועיים לאשר את הפעלת המחנה (ראה בנספח א להלן, סעיף 10, "אישור לקליטת חניכים במחנה").
- ה. לאחר שיתקבלו כל האישורים הנדרשים יש לפנות לרשות המקומית לשם קבלת רישיון עסק כחוק.
- ו. להלן תרשים זרימה המסכם בקצרה את תהליך קבלת האישורים:

4.6 הצהרת ההורים על מצב בריאותו של ילדם

- 4.6.1 כל חניך במחנה ימסור למדריך האישי טופס הצהרה על מצב בריאותו חתום בידי הוריו (ראה נספח ג להלן). הטופס יישמר בידי מדריך הקבוצה באופן שיבטיח את היותו חסוי. המדריך מחויב להעביר למרפאה את כל האישורים הרפואיים והמסמכים הרפואיים המתקבלים מהחניך.
- 4.6.2 הורי ילדים שיש להם מגבלות רפואיות נדרשים לצרף לטופס מסמך רפואי המאשר כי ילדם יכול להשתתף במחנה ולפרט מגבלות אם יש.
- רופא המחנה או החובש (אם אין רופא) יקרא את טופסי ההצהרה של ההורים ואת הדוחות הרפואיים ויאשר את השתתפותם של החניכים או יקבע תנאים להשתתפות החניכים בהתאם למגבלה. הצוות הרפואי אחראי להדריך את צוות המחנה, לרבות המדריך האישי, בהתאם לנתונים הרפואיים.
- 4.6.3 קבלתו של ילד הלוקה בבעיות בריאות למסגרת המחנה תיעשה באישורו של מנהל המחנה ובהתאם להצהרת ההורים, לאישורים הרפואיים ולעמדת הצוות הרפואי במחנה. הצוות הרפואי אחראי לדאוג ליישום ההוראות הרשומות בהצהרת ההורים ובדוחות הרפואיים בעניין בריאותו של הילד. הורי הילד אחראים לספק את כל האישורים הרפואיים העדכניים לגבי מצבו הבריאותי של הילד.
- 4.6.4 בהצהרת ההורים יפורט באופן נפרד אם הילד יודע לשחות.
- 4.6.5 הטפסים של הצהרת ההורים יתויקו במקום נגיש, לאנשי רפואה במחנה, תוך שמירה והקפדה על צנעת הפרט ועל סודיות רפואית.
- 4.6.6 אם יש לחניך בעיות רפואיות, אם יש לו ציוד רפואי נלווה או אם הוא נוטל תרופות כלשהן, על ההורים לצרף לטופס הנחיות של הרופא המטפל המפרטות כיצד יש לנהוג לגבי החניך. הנחיות אלו תישמרנה בידי הצוות הרפואי של המחנה. הצוות הרפואי ינחה את צוות המחנה ואת המדריכים הישירים של הילד בכל מקרה ולפי הצורך. בכל מקרה על המדריכים הישירים של החניך לדעת על מגבלות אלו. לעניין נטילת תרופות תחולנה ההוראות בחוזר הוראות הקבע 8/10(א), סעיף 2.2-57, "מתן טיפול תרופתי במוסד חינוך".

4.7 סמכויות הגורמים המקצועיים

- 4.7.1 הגורמים המקצועיים המלווים את מנהל המחנה עד לקבלת רישיון העסק – יועץ הבטיחות, קב"ט המחוז, המפקח על הקייטנות ועל המחנות, נציג משרד הבריאות, נציג הכבאות וההצלה ומנהל המחלקה לרישוי ברשות המקומית – רשאים להיכנס למחנה בכל עת.
- 4.7.2 בתום כל ביקור של גורם מקצועי עליו למלא "דוח סיכום ביקור" המפרט את הליקויים שיש לתקן ולטפל בהם באופן מיידי. העתק של הדוח יימסר למנהל המחנה, והוא יחתום שהוא קיבל את הדוח ושהוא מתחייב למלא אחר ההנחיות המפורטות בו. מפקחי משרד הבריאות יפעלו בהתאם לנוהל הפיקוח במשרדם.
- 4.7.3 אלו סמכויותיהם של מנהל מחלקת הבטיחות המחוזית ושל יועץ הבטיחות מטעמו:
- להיכנס בכל עת למחנה קיץ ולקיים בו מבדק או ביקורת בטיחות
 - לדרוש מרכז הבטיחות של המחנה להתלוות אליו במהלך קיום מבדק או ביקורת בטיחות (מומלץ כי מנהל המחנה יתלווה גם הוא לסיור זה)
 - לפרסם הנחיית שיפור במקום ובשטח במקרים שלפי דעתו נדרשת הנחיה כזו (ראה בנספח ב של סעיף 19–7.11 של חוזר זה, ט/8(ג))
 - לפרסם הנחיית בטיחות במקרים שלפי דעתו נדרשת הנחיה כזו (ראה בנספח ג של סעיף 19–7.11 של חוזר זה, ט/8(ג)).

4.8 תיק מנהל המחנה

- 4.8.1 כל מנהל מחנה יחזיק תיק נתונים שיכלול את כלל האישורים המחייבים לניהול תקין של מחנה ויציג אותו במהלך הביקורת לגורמים השונים.

4.8.2 תכולת התיק

- רישוי עסק למחנה
- אישור משרד החינוך לתכנית החינוכית ולכוח האדם
- אישור הקב"ט המחוזי
- אישור יועץ הבטיחות המחוזי
- אישור ממשטרת ישראל המציין שלצוות המחנה אין מניעה להעסיקו
- אישור משרד הבריאות
- אישורים בנושאים נוספים העשויים להידרש על ידי מחלקת רישוי העסקים ברשות המקומית
- אישור הסמכתם של מנהלי המחנות ושל רכזי הביטחון, התברואה והבטיחות במחנות
- תצלום של רישוי עסק של כל האתרים שהמחנה עומד לבקר בהם (ברכה, פארק מים, ספארי, לונה פארק וכדומה)
- אישורי הלשכה לתיאום טיולים של משרד החינוך למחנה ולטיולים המתבצעים במהלכו
- אישור שירותי הכבאות וההצלה
- ריכוז הכתובות ומספרי הטלפון של מוסדות חירום וגופים מלווים כמו המשטרה, מד"א, כיבוי אש, המוקד העירוני, הקב"ט הרשותי, קב"ט המחוז של משרד החינוך והמפקח על הקייטנות מטעם מינהל החברה והנוער במשרד החינוך

- ריכוז הכתובות ומספרי הטלפון של החניכים וצוות המחנה: רשימה מעודכנת מפורטת של צוות הניהול והמינהלה במחנה ושל החניכים, ובכלל זה מספרי הטלפון והכתובות של ההורים
- ריכוז של הצהרות ההורים על בריאות ילדיהם עם פירוט של בעיות רפואיות מיוחדות (כולל ידיעה או אי-ידיעה לשחות)
- נוהל הדיווח להורים על ילדים שלא הגיעו למחנה בהסעה או עזבו את המחנה מסיבות שונות
- נוהל פינוי מחנה בעת חירום
- חוזר המנכ"ל המעודכן בנושא מחנות
- תעודות הסמכה לנושאי תפקידים (רכז הבטיחות, רכז התברואה, רכז הביטחון ומנהל המחנה).

חוזר מנכ"ל תשע"א/8(ג), כ"ו באדר ב' התשע"א, 01 באפריל 2011